

Copernica v Feldkirchen-u.

Na parski meji v vasi „Feldkirchen“ imenovani živi neka nesrečna žena, katero so pahnili sosedje njeni iz družbe svoje, ker v gerdi vraži zapopadeni mislijo, da je copernica. To pa se je takole zgodilo: Blizo 5 let je, ker je ondi nekega kmeta nesreča zadela, da mu je več živine pocepalo in ostala je hudo hirati začela; na njegovem podu je dvakrat ogenj vstal, otrok mu je zbolel in več družih nesreč ga je zadelo, tako, da mu je po glavi rejiti začelo, da to se ne godí po pravi poti, da mu mora biti — narejeno. Nekteri njegovih sosedov, ravno tako kratke pameti kakor on, mu torej svetujejo: naj gré k tistemu glasovitemu možaku blizo Pasove, ki zna copernice „panati“. Ni mu bilo treba dvakrat rêci. Vražni kmet se spravi berž na pot k mogočnemu mojstru, ter ga zaroti: naj mu pomaga iz nadlog, sej mu plača, kar tirja. Mojster se koj napravi, vzame coperniško palico in nekaj zeliš saboj, pa gré s kmetom v Feldkirchen. Tam je začel celo hišo prekučovati, planke okoli poslopij podirati in hlev prekopavati, da bi spodil hudobnega „duha“ od hiše. Al nikjer ga ni najdel, — namesto njega pa strašno nesnago, mnogo merčesov, šlepirjev, krot, kušarjev, pajkov itd. Ko je vês ta merčes pokončan in v 5 dnéh in 4 nočéh vse osnaženo bilo, je vračar gospodarju in celi družini napovedal, da 5. noč bo copernico „panal“ in jim jo o polnoči pokazal, ker na njegov klic se bo mogla prikazati hudobna baba, ki je vso to nesrečo hiši naredila.

Ko se noč stori, začne vračar zares svoje burke. Spremljen od gospodarja in cele njegove družine, od hlapcov in dekel, gré slepar 3krat okoli hiše, hleva in poljá; v levi roki nese kadilnico in kadí z zeliši, ki jih je sabo prinesel, v desni derží coperniško palico, zmiraj mermrá nekaj, česar nihče ne razume, dela križe in zarotuje. Ko ura polnoči bîje, se ustavi, dvigne palico kviško in na vês glas kliče trikrat copernico — in glejte! naključí se, da je neka uboga kmetica, ker je v njeni hiši nekdo ponoči nevarno zbolel, na pomoč klicat šla svojo zlahto, in da ravno memo gré, ko slepar copernico kliče. „Jo je že zlodi pribasal“ — zavpijejo iz enega gerla vsi ponočnjaki, ki jih je slepar okoli vodil, in planejo čez revo. Če je bolj vpila in prosila, naj jo pusté, ker jim ja ni nič žalega storila, bolj jo sujejo in pretepajo, dokler jim slepar sam ne rêče, da je že dosti. — Od tega časa — že je 5 let preteklo — je ne imenuje nobeden drugač kot copernico, vsak ji iz poti gré, ako jo sreča, v nobeno hišo in noben hlev ne smé. Če kje kaka živina zbolí ali se kaka druga nesreča komu primeri: ona je vsega kriva. Če jo zvečer včasih v izbici njeni vidijo proti nebu roke viti in objokovati svoj žalostni stan, že se čuje berž: „bote vidili, kmali bo spet kaka nesreča! copernica je ponoči že spet s peklensko hudobo govorila“. Zastonj svarijo in podučujejo fajmošter že več let neumne ljudi, naj ne bojo tako slepi in tako hudobni do nedolžne reve, — zastonj jim dokazuje učitelj njih prazno vražo: vse ne pomaga nič! Od tiste nesrečne noči velja uboga reva pri starih in mladih — za copernico!

Serbske zdravice.

(Konec.)

6. Za častitost snida in shoda.

„Za slavo in pohvalo našega snida in shoda svetega J.! Kjerkoli se zastajali (srečevali) in delali, dobro storili in opravili, snid ni bit snid, in dogovor ni bil dogovor, kakor med srečnimi in častitimi brati Riščani, ako Bog dá! Nobeni se deželi nemolili in z dnarmi neodkupovali, ni z jakostjo služili, ampak vsaki se obranili in osvetili, prijatlom z jezikom iz ust, sovražnikom

z orožjem iz rok, z ojštro sabljo, z jako ramo, z dobro priliko, vse pa s pomočjo Božjo, ako Bog dá! Za zdravje našega cveta na sred belega sveta, cerkve Jeruzalemske, krasne naše Riščanske bogomolje, za katero se vsaki pravi Riščanin Bogu moli in v njo mišošjo nosi! da ji jaki gospod Bog pomore in izbavi (reši) iz paganske roke, ako Bog dá! Za zdravje vsih naših okolnih cerkev in samostanov! kjerkoli je ktera, vsaki Bog pomagaj, da nam bojo bele in lepe, okinčene in orožene, od zunej z apnom in kamenom, od znotrej s srebrom in zlatom, z razpeli (krucifiksi) in podobami, naj bolj pa z milimi brati Riščani, kakor v prave in srečne mesta Riščanske, ako Bog dá! Za zdravje naših mašnikov, ki naprej grejo, cerkve odperajo, liturgije pojejo, in za nas grešne Bogu se molijo! Molitva jim prijetna bila pri Bogu, ako Bog dá! Za zdravje našega okolišnega glavarja, knezov in vitezov, berzičev (hitrih) in mladičev (mladenčev), tergovcov in potnikov, kopačev in kopačev! In za zdravje vsakega junaka brata Riščanina voljnega in nevoljnega! kateri je v volji, Bog ga poderži, kateri je pa v nevolji, Bog ga nevolje znebi, da se bratov nagleda, da se sonca ogreje, da se vinca napije, in da mu Bog dá vlast in oblast, kakor danes nam pri našem bratu domačinu, ako Bog dá!“

7. Za mize, obraza in ustanka (vstanja).

„Zdrav si mi bratec, zdrav! Za zdravje te poštene mize in poštenih obrazov! Kdor je to mizo postavil, pošten mu obraz bil! Da Bog dá, kdor jo je postavil tega leta, postavljajo tudi k leti polno in častito, srečno in bogato mnogo let, pa vse iza svojega življenja, on in njegova deca za njim, ako Bog dá! Z verhom jo stavil, ravno jo zdigal, polno in bogato, srečno in častito, ako Bog dá! Pa časno sedli in pošteno ostali! pomagal Bog sedečim in vstajočim, in vedno na unem mestu sedeli, s kterega bi lahko vstali! In ko ti dojde ta čašica in zdravica, pol je popij sedeč, pol pa stoječ, in zdrav si mi, zdrav!“

Kobe.

Novičar iz austrijskih krajev.

Iz zlatnega Praga 13. maja. Jedna gotovo zanimiviših novíc na polju jugoslovanskega književstva, je tisti glas, kterega čitamo v „novinah srbskih“, s kterim gosp. L. P. Nenadović poziva jugoslovansko občinstvo k naročnini na delo iz zapuščine rajnega vladika černogorskega Petra Petrovića Njegoša II. V tem delu prepeva preslavni pesnik vse vojske Černogorcev s Turci od najstarejih do najnovijih časov. Nobena imenitna prigodba (kakor omenjeni oglas pravi), nobeno slavno imé ni ostalo na svojem mestu neomenjeno. Naslov ti junaški pesmi, pravi gorski cvetlici, kakor so vse dela Petrovićeva, je: „Slobodiada“. Natiskuje se že in ni dvoumiti, da bo skoro na beli dan prišla. Obseglo bo delo kakih 13 tiskanih pol v osmerki. Naročnina mu je le 8 grošev (to je, 30 kraje. v papirju), kar je za tako obširno delo gotovo malo. Na koncu knjige bo natisnjen imenik naročnikov. Serčno nas bode veselilo, tudi mnoge slovenske imena v njem najti. Naj Serbi vidijo, da Jugoslovani ne zametujejo knjig s cirilico natisnjenih, ne kakor oni, ki večidel vsako knjigo slovansko, kterega koli narečja, ako je s latinico pisana, prezerajo in zametujejo, kakor da bi bila neslovanska — ptujinska ali celo paganska! Naročnina na „Slobodiado“ razpisana je le do 13. maja (30. aprila na starem stilu); vendar bo g. Nenadović, kteremu se naročila v Beligrad pošiljati imajo, menda do zadnjega maja naročilni čas podaljšal. Iztiskov se bode le toliko tiskalo, kolikor se bo oglasilo naročnikov; več iztisov imenitnega tega dela se po tem ne bo prodavalo.

Zorislav.

Iz Vinice na Dolenskem 13. maja. Letina se nam prav dobro kaže: jabelka, hruške, slive in češnje bodo prav polne; sterni lepo stojijo, vinske terte tudi obetajo lepega in sladkega grozdja dosto, kterega ljudje komaj pričakujejo. Letos pri nas ljudje večidel stradajo, vendar glad voljno terpijo, ker letina tako lepo in dobro kaže. Če nam ljubi Bog obvarje sadje, bomo z naprej dovolj živeža imeli, kterega vém, da je vsakemu treba. Dragina vina ni velika, dosto dobrega je po 3 fl. vedro. J. B—c.

Iz Ljubljane. Tudi učenci tukajšnjega gimnazija so vpleli s koncertom v sredo zalo cvetličico v venec ljubljanskih slovesnost, ki so se obhajale v spomin veselega zaročenja Nj. veličastva presvitlega našega cesarja. Hvalevredno so se obnašali verli gosp. pevci in govorniki v svojih nalogah. — Preteklo nedeljo so vpricho svetlega g. knezoškofa in mnogih višjih oblastnikov stolni dekán, prečastiti gosp. Karl Zorn slovesno obhajali petdeseto obletnico nove maše; pridigar so jim bili izverstni govornik gosp. korar dr. Pogačar; po opravljenem cerkvenem obhajilu je bilo veliko kosilo pri gospodu knezu. — Gosp. dr. Nagy je vnovič poterjen za c. k. zdraviteljskega svetovavca krajnske kronovine. — Dosluzeni gosp. fajmošter J. Zalokar so se že preselili v Ljubljano, kjer hočejo domovini svoji še, kakor rajni Vertovec, koristiti s spisovanjem potrebnih knjig v domačem jeziku, kterega so izversten mojster. — Slavni gosp. kustos Dežman dan na dan pridno dela v muzeumu; poslednji čas pa je imel posebno veliko opraviti s tistim medvedom, ki je bil unidan vstreljen na Mokrici nad Kamnikom, in je bil muzeumu izročen, da se vversti nabéri krajnskega živalstva; delo je moglo hitro spod rok iti, ker je divjačinar že željno mesa in tac čakal. Kmaló bomo vidili v muzeumu to pošast, ktere meso bi nam vendar še ljubši bilo kakor — objem njegov. — Gosp. dr. Strupi nam je z veseljem povedal, kako pridno so se spet letos nekteri učenci tukajšnjega gimnazija reje svilnih červičev poprijeli; to ozuanuje veselo prihodnost sviloreji na Krajnskem. Pravo tako! — Gosp. Lor. Lavtižar, dosihmal kaplan na Dobravi, se poslovuje v „Danici“ od svojih prijatlov in znancov, ker gré za gosp. Baragom za misionarja v Ameriko. — Obraz prečast. škofa Baraga, ki so se dali na Dunaji od naj imenitnejšega obrazarja Kriehuber-a malati, prodaja bukvar Lercher v Ljubljani. — Perve letošnje češnje so nam Vipavke včeraj prinesle.

Novičar iz mnogih krajev.

Presvitli cesar so 15. dan t. m. ukazali, da se ima berž 95.000 novih rekrutov nabrati, ne kakor da bi austrijska vlada že vojsko imela, ampak zato, ker se turško-rusovska vojska zmiraj bolj zapleta in se na izhodnih in severnih mejah austrijskega cesarstva močna armada postavlja. Ker bi utegnile prihodnje prigodbe nevarnost žugati cesarstvu, so ukazali cesar, da se tudi austrijska armada pomnoži v južno- in severno-izhodnih deželah, zatega voljo je novo rekrutiranje potrebno. Na koncu tega pisma, s kterim je ukazana nabra 95.000 mož, pravijo cesar, da, zanašaje se na vsigdar zveste domoljube svojih podložnikov, so terdno prepričani, da v tem in vsem drugem, kar bi se še utegnilo ukazati v prid in čast cesarstva, bojo zvesti podložniki z veseljem pripravljani vselej storiti. — C. k. ministerstvo je prepovedalo, da v nobenem časniku in v nobenem tiskopisu se ne smé nič povedati od marširanja cesarske armade, kje ta ali uni oddelk stoji, kako močan da je itd. — z eno besedo, nič se ne smé razglasovati kar odkriva svetu namene vojniške; edine tiste novice

se smejo povedati, ktere pridejo v vradnih časnikih na dan. Prestopki te prepovedi se bojo kaznovali do 500 fl., pa tudi se bo tak list zaterl ali časnik začasno prepovedal. — Dnnajski vladni list od 17. t. m. je naznanil deržavne dohodke in stroške pretečenega leta 1853. Ponesamemo iz tega naznanila sledeče: Dohodki redni so znesli 235 milionov in 930.102 fl., izverstni pa 1 mil. 206.891 fl., skupej tedaj 237 mil. 136.993 fl. (v primeri z letom 1852 tedaj za 10 mil. in 771.855 fl. več); omenjeni dohodki pa so se nabrali iz 60 mil. 224 fl. zemljišnih davkov, iz 8 mil. 448.334 fl. pridobninskih davkov, iz 6 mil. 452.790 fl. dohodninskih davkov, iz 28 mil. 893.299 fl. vžitninskih davkov, iz 20 mil. 728.163 colnih dohodkov, iz 21 mil. 467.565 fl. za prodani tobak, iz 5 mil. 234.851 fl., ki so jih loterije skupile. Dolgov na davkih je konec leta 1853 bilo 25 milionov. — Stroški redni pa so znesli 286 milionov 313.610, izverstni 7 mil. 647.018 fl., skupej tedaj 293 milionov in 960.628 fl. Ti stroški pa so se takole razdelili: za deržavni dolg 66 mil. 819.173 fl., za potrebe naj višje cesarske hiše 6 mil. 760.292 fl., za potrebe ministerstva notrajnih oprav 20 mil. 313.519 fl., za potrebe višje policijske oblasti 10 mil. 387.661 fl., za cesarsko armado 111 mil. 967.916 fl., za potrebe ministerstva dnarstva 26 mil. 49.176 fl., ministerstva pravosodja 18 mil. 988.545 fl., ministerstva kupčijstva, obertništva in deržavnih zidanj 15 mil. 284.992 fl., ministerstva bogočastja in nauka 4 milione 621.278 fl., ministerstva unanjih oprav 1 milion 863.512 fl., ministerstva kmetijstva in rudništva 398.214 fl. itd. „Oest. Corr.“ dostavlja temu naznanilu, da so se v pričujočem letu deržavni dohodki tako veselo pomnožili, da že v prvih 5 mescih presežejo dohodki na spremenljivih in nespremenljivih davkih lanskih prvih 5 mescov za 7 milionov. — Colni nadavek za prihodnji mesec je 35 fl. na sto. — Železnica čez Semering se bo nek odperla na dan godú presv. cesarja, 18. augusta t. l. — Iz rusovsko-turške vojske se je poslednji čas le to zvedilo, da so bili Rusi v hudi bitvi pri Nikopolu 28. aprila premagani in da so zgubivši 1500 vojakov se umaknili nazaj. Al to je le malenkost proti temu, kar se pri Silistri godí, ker se dan na dan strašno krešejo; trije rusovski generali Krulov, Samovin in Adlerberg vodijo obsedo, in bombe švigajo sem ter tje, da je groza. Sam Paskievič je prišel z Gorčakovom v Kolaraš, da od tod zapoveduje vojski pri Silistri. Prijatli Rusov in prijatli Turkov gledajo tedaj radovedno zdaj na Silistrio: ali bo padla ali se obderžala. Pa tudi poveljnik turške terdnjave pri Ruščuku Said-paša se pripravlja na bitev, kakor da bi rusovska armada že pred durmi bila. Vsak dan bo tedaj zdaj slišati od važnih prigodb. Na Poljsko maršira veliko rusovske armade. — En oddelk turških bark je jadral 6. dan t. m. iz Carigrada na černo morje, se združiti z angleško-francozkimi barkami. — Tudi rusovske barke so se iz Helsingfora vzdignile, se združiti s tistimi, ki so pred Kronstadt-om. — Černogorci so se za povelje austrijske in rusovske vlade začasno pomirili.

Stan kursa na Dunaji 18. maja 1854.

Obligacije	5 %	85	fl.	Esterhaz. srečke po 40 fl.	84 ³ / ₄ fl.
deržavnega	4 ¹ / ₂ %	76 ¹ / ₄	„	Windišgrac. „	20 „ 29 ³ / ₈ „
dolga	4 %	69 ¹ / ₂	„	Waldštejn. „	20 „ 29 ³ / ₈ „
	3 %	56	„	Keglevičeve „	10 „ 10 „
	2 ¹ / ₂ %	43	„	Cesarski cekini.	6 fl. 26
Oblig. 5% od leta 1851 B		107	„	Napoleondor (20 frankov)	10 fl. 55
Oblig. zemljiš. odkupa 5%		84	„	Suverendor	18 fl. 30
Zajemi od leta 1834		229	„	Nadavk (agio) srebra:	
„ „ 1839		121 ³ / ₄	„	na 100 fl.	38 fl.